

FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

**Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki i wczesnego wykrywania
osteoporozy wśród mieszkańców województwa mazowieckiego**

Umowa z nr W/UMWM-UU/UM/ZD/9266/2024

DOFINANSOWANIE: 144 500,00 zł

CAŁKOWITA WARTOŚĆ: 144 500,00 zł

DATA PODPISANIA UMOWY: listopad 2024 r.

Okres realizacji projektu: 2024-2026 r.

Osteoporoza to uogólniona choroba układu kostnego związana z niską masą kostną, połączona z zaburzeniem architektury i jakości tkanki kostnej, która przyczynia się do zwiększonej podatności na złamania. Jej podstawowymi elementami patogenetycznymi są ubytek masy kostnej oraz uszkodzenie mikroarchitektury kości. Wyróżnia się dwie grupy osteoporozy: osteoporozę pierwotną i osteoporozę wtórną. Osteoporoza pierwotna jest naturalnym następstwem procesu starzenia się kości, osteoporoza wtórna jest następstwem występujących chorób współistniejących.

Postać pierwotna osteoporozy dzieli się na:

- idiopatyczną (młodzieńczą), charakteryzującą się występowaniem zaburzeń wzrostu szkieletu o nieustalonej etiologii,
- postać inwolucyjną związaną z nieprawidłowym procesem metabolicznym kości. Wyróżnia się:
 - osteoporozę inwolucyjną typu I (pomenopauzalną), która występuje u kobiet w wieku 50-60 lat. Jest ona konsekwencją utraty tkanki kostnej spowodowanej ustaniem funkcjonowania endokrynnych gruczołów jajnikowych. Działanie estrogenów na tkankę kostną polegające na stymulowaniu osteogenezy oraz hamowaniu procesu resorpcji kości zostaje wstrzymane. W jej przebiegu najczęściej dochodzi do złamań trzonów kręgowych oraz bliższej części kości promieniowej;
 - osteoporozę inwolucyjną typu II (starczą) dotykającą kobiety oraz mężczyzn po 75 roku życia. Przyczyną powstającego procesu chorobowego jest zmniejszona aktywność komórek kościotwórczych osteoblastów oraz witaminy D₃. W jej przebiegu dochodzi do złamań bliższej części udowej i trzonów kręgow.

Osteoporoza jest problemem zdrowotnym, który na świecie dotyka 22,1% kobiet oraz 6,1% mężczyzn powyżej 50 roku życia. Liczba osób chorych na osteoporozę w Polsce w latach 2012-2018 systematycznie wzrasta. W 2012 roku liczba ta wynosiła 1,92 mln natomiast w 2018 roku 2,12 mln. Większość z tej grupy stanowiły kobiety. W latach 2013-2015 w województwie mazowieckim stwierdzono 265 zgonów z powodu chorób układu kostno-mięśniowego. 65,2% liczby zgonów

dotyczyło osób w wieku 65 lat i starszych, natomiast 27% stanowili mężczyźni. Była to największa liczba zgonów spośród wszystkich województw. Najgroźniejszymi konsekwencjami osteoporozy są złamania osteoporotyczne. Jako najczęstsze złamania osteoporotyczne uważa się złamania: bliższego końca kości udowej, kręgosłupa, kości promieniowej, bliższego końca kości ramiennej.

Wczesna profilaktyka i leczenie osteoporozy, które są ze sobą nierozdzielne z punktu widzenia medycznego, prowadzi do zmniejszenia ryzyka pierwszego i kolejnych złamańiskoenergetycznych kości, a za tym zdecydowanie poprawia to jakość życia, wpływa na jego wydłużenie i zapobiega wczesnemu zgonowi z powodu wtórnych trudno leczących się powikłań związanych ze złamaniami. Skutki następstw osteoporozy wyłączają osoby pracujące i nie pracujące z aktywności zawodowej, społecznej i rodzinnej.

Głównym celem programu jest: uzyskanie lub utrzymanie wysokiego poziomu wiedzy z zakresu profilaktyki osteoporozy oraz zapobiegania złamaniom osteoporotycznym, obejmującej zagadnienia teoretyczne i praktyczne wśród 70% uczestników programu korzystających z edukacji zdrowotnej.